

**OCENA MATERIJALNOG POLOŽAJA
HEMIJSKOG FAKULTETA
UNIVERZITETA U BEOGRADU**

- lično gledište -

Na početku treba reći da na Hemijском fakultetu nije bilo kriza izazvanih nerazumnim potezima vladinih namesnika (dekana i upravnog odbora). Međutim, izgleda da mnogo raznih poslova nije urađeno, što će u budućnosti stvoriti puno teškoća u radu Fakulteta.

Što se kadrovske situacije tiče, na Hemijском fakultetu je najteži problem što nam NIJEDAN odličan student ne ostaje u zemlji. Za asistente ostaje druga ili treća liga kvaliteta. Ta deca su uglavnom vredna i uz starije će i nešto odraditi. Magistrirati će i doktorirati, možda. Ali, da li će biti u stanju da održe korak sa naukom u svetu kada na njima bude da nose glavni deo posla?

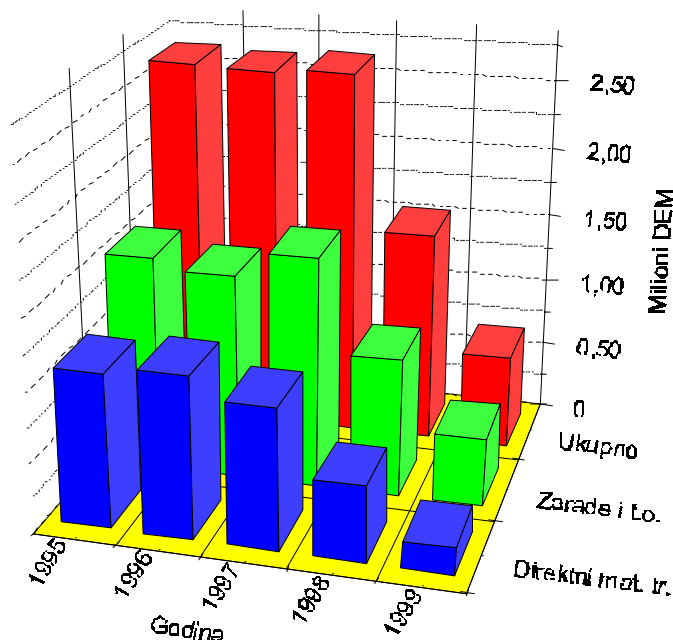
Od stupanja novog Zakona na snagu, fakultet je napustilo 22 (dvadest dvoje ljudi iz nastave) i još 9 od nenastavnog osoblja. Od ljudi iz nastave je 6 otišlo u penziju. Ostali su potpuno napustili Fakultet ili su na (ne znamo koliko dugotrajnim) višegodišnjim odsustvima po svetu. Par ljudi je dalo otkaze, dobivši bolje plaćeni posao na drugom mestu.

Šest penzionera je zamenjeno sa šest novih ljudi, od kojih je polovina angažovana do trećine radnog vremena. Sve su to kolege, koje su i ranije imale veze sa Hemijским fakultetom i povremeno honorarno radili, ali je svega dvoje zaista mladih.

Što se materijalnog stanja fakulteta tiče, do podataka je teško doći. Novi dekan ne daje godišnji izveštaj o radu fakulteta, kakav su ranijih godina dekani pravili. Uz mnogo dovijanja uspeali smo steći dosta dobru sliku o stanju stvari.

Tabela 1. Prihod od Ministarstva prosvete (nominalni i realni iznosi)

God.	Pros.kurs DEM	Ukupno (din)	miliona DEM	Direktni mat. tr.	miliona DEM	Zarade i t.o.	miliona DEM
1995	2,5	6.609.776,17	2,64	2.748.781,14	1,10	3.860.995,03	1,54
1996	3,5	9.175.080,74	2,62	4.014.212,00	1,15	5.160.868,74	1,47
1997	4	10.588.290,14	2,65	3.981.643,34	1	6.606.646,80	1,65
1998	6	9.182.762,76	1,53	3.232.206,35	0,54	5.950.556,41	0,99
1999	15	10.214.877,69	0,68	2.879.936,66	0,19	7.334.941,03	0,49

Slika 1 Uporedni pokazatelji realnog vrednovanja uplata Ministarstva prosvete Hemjiškom fakultetu

Ako se proceni realna vrednost sredstava u skladu sa menjanem kursa dinara, dobijaju se rezultati predstavljeni na slici 1.

Očigledno je da posle 1997.g. standard vrtoglavo pada. Verovatno je to u bliskoj vezi sa nametanjem novog Zakona o univerzitetu u Junu 1998.g. Svi elementi pokazuju da “uvođenje reda na Univerzitet” nije sprovedeno u cilju bolje organizacije rada fakulteta, već zato da bi se unapred ugušili protesti u periodu kada je planirano drastično smanjivanje finansiranja Univerziteta. U svemu ovome je agresija NATO pakta na našu zemlju samo doprinela teškoćama, i velikim delom dala izgovor odgovornima za nebrigu o nacionalnim institucijama.

Pre 1990-e godine sredstva za finansiranje Hemjiškog fakulteta su bila na nivou današnjih 80 miliona dinara. Srozavanje standarda Univerziteta je počelo da se intenzivira posle 1992.g., nakon uvođenja međunarodnih ekonomskih sankcija protiv naše zemlje. Međutim, jasno je da je najveći udar na javni budžet Vlade bio finansiranje rata u Hrvatskoj i Bosni, kao i sve bezobzirna pljačka državnih sredstava od strane ljudi na vlasti ili bliskih vlasti.

Posebno je zabrinjavajuće da je udeo materijalnih troškova u odnosu na plate jako smanjen. Pre 1994.g. materijalni troškovi su bili polovina svih sredstava. U 1995. je udeo već nešto umanjen, na 42 %. U prošloj godini je to palo na svega 28%. Nominalni iznos prihoda u 1999.g. je skoro isti kao i 1997.g., a sve je u međuvremenu višestruko skuplje. Redukcija sredstava za materijalne troškove je dovela dotle da se mnoge hitne intervencije (na pr. oštećenje vodovodne instalacije) odlažu i po godinu dana.

Nastavni programi na Hemjiškom fakultetu su prilagođeni što je moguće manjim troškovima za nastavu. Međutim, rezerve hemikalija se smanjuju. Laboratorijsko staklo se lomi, a sve manje i sve teže se nabavlja novo. Sitnija laboratorijska oprema se troši i kviri, a nema se čime zameniti. Nabavka naučnih časopisa je u potpunosti prestala. Zadnjih godina je većina iole vredne opreme dobijena na poklon iz inostranstva, zalaganjem naših kolega koji tamo rade, ili imaju dobre lične kontakte sa odgovarajućim fakultetima i instutima koji nam prepuštaju svoju rashodovanu opremu.

Evidentan je problem i to što se ionako mala sredstva za Univerzitet rasipaju na otvaranje potpuno novih laboratorija i instituta¹ umesto da se angažuju postojeći kapaciteti, koji su neiskorišćeni zbog nedostatka finansiranja.

Studije hemije su svuda u svetu najskuplje studije. Prema našoj računici je za održavanje solidnog (ne vrhunskog) nivoa nastave potrebno obezbediti 6.600 DEM po upisanom studentu, ne uključujući plate zaposlenih i kapitalnu opremu. Po tome bi za regularno održavanje nastave trebalo obezbediti Hemijskom fakultetu² 3.762.000 DEM godišnje za materijalne troškove. Pored toga, za plate nastavnika i ostalih zaposlenih trebalo bi obezbediti neto 2.160.000 DEM + porezi. To iznosi najmanje 7,5 miliona DEM, odnosno po sadašnjem kursu 165 miliona dinara. Kapitalnu opremu bi trebalo kupovati po posebnim programima.

Poseban je problem da su prihodi od Ministarstva nauke od 1999-e godine prepolovljeni u nominalnom iznosu, što znači da se nauka radi skoro za džabe. Naučni radnici na fakultetima su i do sada bili diskriminisani u odnosu na istraživače u institutima. Za materijalnu osnovu naučnog rada Ministarstvo za nauku i tehnologiju SR Srbije istraživačima na fakultetu odobrava 5-8 puta manje sredstava za isti kvalitet rada kakav imaju instituti.

Verujem da za većinu naših fakulteta brojke slično pokazuju. Trudili se mi koliko hoćemo, pričali ministri šta god hoće, mi se jednostavno gasimo kao sveća koja dogoreva!

Beograd 1. Maj, 2000.g.

Dr Ivan Juranić
profesor Hemijskog fakulteta

IZVOD

Pošto su studije hemije svuda u svetu najskuplje, redukcija materijalnih sredstava za rad se na Hemijskom fakultetu najdrastičnije oseća. Nominalni iznos prihoda u 1999.g. je skoro isti kao i 1997.g., a sve je u međuvremenu višestruko skuplje. Redukcija sredstava za materijalne troškove je dovela dotle da se mnoge hitne intervencije (na pr. Oštećenje vodovodne instalacije) odlažu i po godinu dana.

Nastavni programi na Hemijskom fakultetu su prilagođeni što je moguće manjim troškovima za nastavu. Međutim, rezerve hemikalija se smanjuju. Laboratorijsko staklo se lomi, a sve manje i sve teže se nabavlja novo. Sitnija laboratorijska oprema se troši i kvari, a nema se čime zameniti. Nabavka naučnih časopisa je u potpunosti prestala. Procena je da su sredstva koja Vlada odobrava za rad fakulteta otprilike deset puta manja od potrebnih.

¹ Postupa se kao da je organizovanje naučno-istraživačkog rada isto što proizvodnja papuča. Nije dovoljno urediti prostorije i zaposliti ljude. Istraživači se dugo obučavaju, a skupa oprema može lako biti samo dekor za snimanje i pokazivanje, ako nema kreativnih i sposobnih ljudi da na njoj urade nešto korisno.

² Oko 570 prvi put upisanih studenata. Studenti drugih fakulteta su obračunati srazmerno udelu nastave koju im daje Hemijski fakultet.

Abstract:**EVALUATION OF THE FINANCIAL POSITION OF THE
FACULTY OF CHEMISTRY, UNIVERSITY OF BELGRADE**

- A personal appraisal -

The study of chemistry is the most expensive study, everywhere in the world. Consequently, the reduction of the money needed for running the faculty has the most evident consequence at the Faculty of Chemistry. A nominal amount of the income in 1999 was broadly the same as in 1997, but in the meantime all the prices have risen several times. The crisis is so heavy that the solution of many emergencies (for example plumbing failure) may have up to one-year delay.

The curricula at the Faculty of Chemistry are adapted to minimal expenses. Yet, the stock of the chemicals is melting down. The laboratory glassware is occasionally broken and its replacement is continuously meager and harder to be done. Laboratory equipment is wearing out and occasionally fails to work without chance to be serviced or replaced. Supply of scientific journals is completely stopped. The amount of the money approved by the Government is estimated to be 1/10-th of the amount needed for regular functioning of the teaching process.